

יחס בטנקים של 1:1.3 ובין צה"ל
על-פי מתווה המילחמה בעבר, שבנו הגיעו כוחות מישלוח אל זירת-הלחימה ומרמה לאחר פרוץ הקרבות, יש להניח כי במיקרה של פריצת מלחמה עתידית, לא יוכלו אלה להיכנס לקרב אלא כעבור פרק זמן רומה לזה שבעבר. לכן היחס של 1:1.3 יהיה ככל הנראה היחס ההתחלתי.

ההצבעה על 1000 מובילי הטנקים שבעיראק של סדאם חוסיין יחד עם הטענה שתוך 72 שעות יוכלו להגיע 1000 טנקים לחזית, אינה רלוונטית. העיראקים לא ישלחו לחזית טנקים סתם, אלא ריוויזיות לוחמות על כוחיהם, יחידות העוזר ודרגי האספקה שלהן.

פרק הזמן הדרוש לקבלת החלטה לשלוח ריוויזיות, לאירגונן למסע, להעברתן, לפריקתן ולהכנסתן ללחימה יהיה, סביר להניח, ארוך יותר מ-72 שעות.

(במלחמת יום הכיפורים החליט הפיקוד העיראקי על שיגור ריוויזיות השריון מסוג לסרייה, בבוקר ה-7 באוקטובר. חטיבת השריון ה-12, שהיוותה כוחה-החלוץ שנשלח, קיבלה פקודת-זווה בו ביום והחלה נעה כ-8 באוקטובר. חלוץ החטיבה הגיע לאזור רמשק ב-10 באוקטובר, ושאר יחידות החטיבה הגיעו לאזור הכינוס ב-11 בו. החטיבה הוכנסה לקרב ב-12 באוקטובר — חמש יממות אחרי ההחלטה על מישלוח הריוויזיות, שש יממות לאחר פריצת המלחמה. אומנם, מאז הוגדרה, כאמור, כמות מובילי הטנקים בעיראק, אולם הזמן הדרוש להתארגנות ולמסע לא התקצר).

על-פי תסריט אחר, במיקרה של מלחמה יזומה על-ידי הערבים, יקבלו העיראקים התראה, כך שיוכלו להתארגן ולפתוח בתנועה סמוך לזמן פרוץ המלחמה. במיקרה כזה יוכל חלק גדול יותר של כוחה-המישלוח העיראקי להיכנס לקרב תוך 72-48 שעות מפרץ המלחמה, תלוי בטיב ההכנות. עם זאת יש לזכור, שכל שהכנות היו אינטנסיביות יותר, יגבר היסכוי לגילויין על-ידי ישראל.

איכות עדיפה

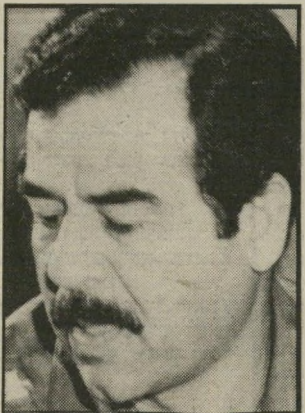
אלה אחרת היא איזה אחוז מעוצמתן ישלחו מדינות הפריפ' ריה לחזית הלחימה עם ישראל.

מלחמה וללא כל הפרעה (מה שאינו סביר ביותר). אולם, אם יחלפו כמה ימים בין פרוץ המלחמה והגעת כוחות-המישלוח, יהיה יחס הטנקים קטן יותר.

הרבר נובע מיחס היפגעות הטנקים בין צה"ל והערבים. על-פי מקורות זרים, הושמדו במלחמת יום הכיפורים 2000 טנקים ערביים, לעומת 400 של צה"ל. זהו יחס השמדה של 5:1. יחד עם זאת, יש להניח שיחס ההיפגעות הוא קטן יותר לטובת הערבים, שכן חלק מן הטנקים של צה"ל שנפגעו במלחמה

לוי נשק מערבי

חוסיון לא רלוונטי

חזרו לכשירות, ואילו המיספר 400 נוגע לטנקים שהושמדו. פירוש הדבר, שצה"ל משר מיד טנקים בקצב מהיר יותר מאשר הוא מאבד אותם. הרבר נובע מקיום מערכות בקרת-אש טובות יותר בטנקים

למלחמה לשיעורין (כפי שהיה במלחמת יום הכיפורים). יהיה היחס קטן עוד יותר, שכן הכוחות הראשונים יספגו אבדות בטווח יגיעו שאר הכוחות. קשה להעריך במדויק את היחס הזה מחמת מחסור בנתונים, אולם יש להניח שהוא יהיה בתחום של 1:1.7 עד 1:1.8, והוא ילך וישתפר לאורך ציר הזמן.

כל הניתוח הזה נעשה על סמך ההנחה (הבלתי-סבירה, יש לקוות) שכוחות המישלוח יגיעו לחזית ללא הפרעה. אולם, נוסף לכך, יש לקחת בחשבון את הגורמים הבאים:

פת לא בעדינות

מאחר שאמינותם הטכנית של הטנקים המערביים עולה על זו של הטנקים הסובייטים, המהווים את עמוד-השדרה של הצבאות הערביים, ומאחר שרמת התחזוקה כצה"ל גבוהה יותר במדינות ערב, הרי שניתן להניח שפרקי-הזמן הממוצע בין תקלות בטנקים הישראליים יהיה קטן יותר (אם כי הרבר תלוי גם בגילוי של הטנק), וכי מיספר הטנקים שישושרו בדרך לקרב יהיה גם הוא קטן ביחס (הרבר תלוי גם בטופוגרפיה של השטח) ולכן יש להניח, שהרבר יתרום לצימצום הפער הכמותי.

סיכום הפרק הן בטנקים מעלה שלוש סיבות עיקריות לפער בין יחסי-הכוחות הגדול-

סך הכל 1920 מטוסי קרב במדינות ערביות אלה. זהו יחס של 1:3.8. גם כאן, יש להניח, המיספרים אינם מדויקים ביותר (עיראק איבדה עד כה, במלחמה עם איראן, למעלה מ-150 מטוסים ולא ברור איזה חלק מהם השיבה באמצעות רכש).

מתוך כמות מטוסים זו חלק נמצא באחסנה, בין אם בשל מחסור בצוותים ובין עם עקב מחסור בחלפים. במצריים נמצאים, על-פי מקורות זרים 300 מטוסים באחסנה, בעיקר עקב מחסור

אסד נשק מזרחי

קדאפי לא מאויש

בחלפים. אם נניח שהלוהבים מצליחים לאייש 50% ממטוסיהם, פירושו הרבר שכ-150 נמצאים באחסנה. גם בסוריה נמצאים 5%-10% מן המטוסים באחסנה. פירוש הרבר שמול חילה-האוויר הישראלי, שכל מטוסי פעילים, עומד

או הימצאות בסכנת-חזוקה, ולכן כדי לדעת מהו מיספר המטוסים המזיין לפעילות, יש לדעת את אחוז המטוסים הכשירים מסך-המטוסים הקיימים ב-שירות פעיל בחילה-האוויר. אחוז הכשירות הוא פונקציה של אמינות המטוסים, ולכן, זמינות חלפים עבורם ובעיקר — רמת המיומנות של כוח-האדם המטפל בהם.

מאחר שהמטוסים המערביים אמרי נים יותר מאלה הסובייטים, ומאחר שרמתו של כוח-האדם הטכני בחיל-האוויר הישראלי גבוהה מזו של כוח-האדם המקביל בחילות-האוויר הערביים, יהיה יותר אחוז הכשירות בחיל-האוויר הישראלי מזה שבחילות-האוויר הערביים.

אם נניח שאחוז הכשירות הממוצע בחיל האוויר הישראלי הוא גבוה ובי חילות האוויר הערביים הוא נמוך, הרי ש-פער הכשירות יביא לצימצום היתרון המיספרי ההתחלתי שיש לערבים במטוסי-קרב.

על-פי הנחה זו, יהיו בידי חילה-האוויר הישראלי מטוסי-קרב כשירים (מתוך 500) ובכוחות-האוויר הערביים שיש יוקצו ללחימה בישראל יהיו מטוסים כשירים (מתוך 1200). כתוצאה מכך יקטן היחס במטוסים

יש לציין כי אחוזי הכשירות כאן מוטים ככל הנראה כלפי מעלה. כך, למשל, היה אחוז הכשירות הממוצע בחילה-האוויר האמריקאי ב-1979 כ-61% ובאוויריית הצי כ-62% (המדובר במטוסי-קרב בלבד). ככל שידרו אחוזי-הכשירות כלפי מטה, תוך שמירת פער קבוע בין ישראל והערבים, יקטן יחס הכוחות באוויר לטובת ישראל. (על פי מקורות זרים, אחוז הכשירות בחלק מן הטייסות המפעילות מטוסים רוסיים בחיל-האוויר המצרי מגיע ל-30%. על-פי אותם מקורות, מטוסי פנטום, הכלולים כאן בסדר הכוחות הפעיל של חילה-האוויר המצרי, לא נקלטו בו).

5:1 לטובת ישראל

מעבר למיספר המטוסים הכשירים בשני הצדדים, העוצמה האווירית מעל שדה-המערכה נקבעת על-ידי כמות המטוסים המגיעים אליו. כמות זו היא פונקציה של המיספר הממוצע של גיחות ליממה במבצע כל מטוס. מיספר הגיחות הוא פונקציה של היחס המיספרי בין צוותי-האוויר למטוסי המטוסים, של רמת-התחזוקה, גיל המטוס, תכונותיו וכד'. (גמאל עבר-אל-

תמונת-המצב האמיתית קובעת, כי רב המרחק בין יחסי-הכוחות על הנייר ובין יחסי-הכוחות בשטח

נאצר התבטא פעם, שלישראל יש שלושה טייסים על כל מטוס, בעוד שלמצריים יותר מטוסים מטייסים). אם נניח שמיספר הגיחות הממוצע ביממה לכל מטוס בחילה-האוויר הישראלי הוא שלוש, ובחילות-האוויר הערביים הוא שתיים, פירושו הרבר שחילה-האוויר הישראלי יוכל לבצע מאות גיחות ביממה מעל לשרה המערכה, בעוד שהערבים יבצעו גיחות ביממה.

בנוסף לכך, יש לזכור את העובדות הבאות:

כתוצאה מיחס-הפלות שהיה תמיד לטובת ישראל, ילכו יחסי-הכוחות וישתפרו לטובת ישראל ל אורך ציר הזמן במלחמה, (כמלחמת יום הכיפורים היה היחס במטוסים מופלים, מכל הסיבות, 5:1 לטובת ישראל).

המטוסים הנמצאים בידי ישראל עולים על אלה של הערבים, ומטוסי F-16 ו-F-15 — עולים על מטוסי האוייב כמעט, אם לא בכל מעטפות הטיסה. (המשך בעמוד 72)

כוח ערבי של 1450 מטוסים בערך. היחס במטוסים בין ישראל ומדינות אלו הוא אם כן 1:2.9. לשלוש מדינות העימות, מצרים סוריה וירדן, כ-850 מטוסי-קרב בשירות פעיל, דבר שיוצר יחס כוחות של 1:1.7. אם נניח שלוב ופעוריה ישלחו כל אחת 50% ממטוסי הקרב שלהן למדינות העימות ושעיראק התקצה ממטוסייה לפעולה, הן מתחום עיראק והן ממדינות העימות, תגיע עוצמת כוח-המישלוח האווירי ל-350 מטוסי סים בערך, דבר שיעמיד את מצבת מטוסי-הקרב שתופעל מול ישראל על 1200. פירוש הדבר יחס של 2:4.1.

זאת לעומת יחס גולמי של 1:3.8 ויחס של 1:2.9 כאשר לוקחים את כל המטוסים שבשירות פעיל במדינות האזרחות. כאן נכנסים לתמונה הגורם האנושי והגורם הטכנולוגי. מתוך כמות ה-מטוסים הנמצאים בשירות פעיל, יש חלק שאינו כשיר לטיסה עקב תקלות,

מיום ויחסי-הכוחות המציאותיים:

1. חלק ניכר מן הטנקים הערביים אינו מצוי ביחידות, אלא במחסנים.
2. המדינות הפריפריאליות ישלחו רק חלק מציבאותיהם.
3. העוצמה הערבית לא תוכנס לקרב בבת-אחת, אלא לשיעורין.

הגורם האנושי

פנה בעת למטוסים. על-פי מקורות זרים, מצבת מטוסי-הקרב בישראל ובמדינות-ערב היא:

ישראל	500
מצריים	660
סוריה	400
ירדן	100
עיראק	330
סעודיה	140
לב	290

המערביים של צה"ל, ובעיקר מאיכות עדיפה של הצוותים. עם זאת, יחסי-ההשמדה תלוי בגורמים נוספים כמו גנאי-הפתיחה של המלחמה וכד'. הטענה, שעל כל טנק מושמד יכולים הערבים להעמיד טנק אחר — איננה נכונה. מספר הטנקים שיחליפו את הטנקים הפגועים ישווה למיספר הטנקים הפגועים מינוס מיספר הצוותים שנפגעו, בכפוף למיספר הטנקים הרווויים הנמצאים בכשירות מיבצעית.

מן הצד של צה"ל יש לזכור, שקיומן של סדנות קידמיות מאפשר החזרה מהירה לכשירות של טנקים שנפגעו. בעוד שנושא זה חלש צבאות הערביים. נובע מכך, שבפרק הזמן שבין פרוץ מלחמה והגעת כוחות-המישלוח, תרם מצבת הטנקים של מדינות העימות בקצב מהיר יותר מזו של צה"ל, ולכן היחס בשיריון עם הגעת כוחות-המישלוח יהיה קטן יותר מ-1:1.9.

אם כוחות-המישלוח ייכנסו

יש לזכור, כי לכל אחת ממדינות אלה אורבות סכנות הן מבחוזן והן מבפנים. עיראק חייבת להשאיר כוחות להגנת המישטר, לשמירה על הגנות עם איראן ולקיום נוכחות צבאית התרעתי בחבל הכורדים. סעודיה חוששת מפני אויבים מבפנים וממדינות כמו דרום-תימן ועיראק. גם על קר-אפי להגן על מישטרו. ואשר לאוייבים מבחוץ — הרי שלוב הצליחה להסתכסך כמעט עם כל שכנותיה וגם עם ארצות-הברית וצרפת.

עם נניח שלוב ופעוריה ישלחו כל אחת 50% מעוצמת השיריון שלה, ועיראק 60% — תגיע עוצמת הטנקים של כוחות המישלוח ל-2000 טנקים בערך. יחד עם הטנקים של מדינות העימות יגיע מספר הטנקים מול צה"ל ל-6700. יחס של 1:1.9.

אך גם יחס זה אינו נכון, יחס כזה יכול להתייצב מול צה"ל רק אם יגיעו כל הכוחות האלה לזירה לפני פרוץ